

Maaseutukehityksen linjaus

Maaseutukehityksen linjaus

28.1.2004

Ulkoasiainministeriö
Kehityspoliittinen osasto
Toimialapolitiikan yksikkö

Hyvä kehitysmaapolitiikan ja kehitysyhteistyön tekijä

Maailman köyhistä suuri osa asuu maaseudulla ja saa toimeentulonsa maataloudesta. Tästä syystä maaseutukehityksen rooli kehitysyhteistyössämme on varsin tärkeä. Suomen oma kehitys perustuu pitkälti toimivaan ja monipuoliseen maatalouteen, joten maaseutukehityksestä huolehtiminen on kehitysyhteistyössämme luonnollinen jatke omille kokemuksillemme. Suomella on myös tukeaan omat pitkäaikaiset kokemuksensa maatalouden ja maaseutukehityksen tukemisesta kehitysmaissa.

Haasteet maaseudun kehittämisessä ovat suuret. Köyhyyden poistamisen ja talouskasvun tukemisen lisäksi maaseudun tulisi kyetä tuottamaan tarpeeksi ravintoa jatkuvasti kasvavalle väestölle luonnonvaroja ja ympäristöä vaarantamatta. Viljantuotannon tarpeen on arvioitu kasvavan 50 prosentilla vuoteen 2025 mennessä. Suuri osa tästä tuotannonlisäyksestä on pystyttävä tuottamaan jo käytössä olevalla viljelymaalla. Erityisesti Saharan eteläpuolisen Afrikan tarpeet tulevat kasvamaan huomattavasti seuraavien kahden vuosikymmenen aikana. Tuotannon kasvattaminen ei takaa sen tasapuolista jakautumista. Tuotannon kehittäminen vaatii rinnalleen esimerkiksi hyvän hallinnon, demokratian ja korruption vastaisia toimia.

Naisten rooli maaseutukehityksessä on keskeinen, sillä he ovat usein vastuussa perheensä ruokaturvasta ja tekevät suuren osan tuottavasta työstä. Heidän roolinsa ja oikeuksiensa tunnustaminen ja niiden huomioon ottaminen kaikessa toiminnassa kehitysmaissa varmistaa sukupuolten tasa-arvon edistämisen maailmanlaajuisesti. Naisten ja tyttöjen aseman parantaminen on tehokkaimpia tapoja poistaa köyhyyttä ja edistää taloudellisesti, sosiaalisesti ja ekologisesti kestäväää kehitystä.

Globalisoituminen, vapautuvat markkinat ja valtion roolin kaventuminen maataloussektorilla ovat muuttaneet maaseutukehityksen ympäristöä huomattavasti. Monille kehitysmaille ja erityisesti heidän maataloustuottajilleen vapautuvat kansainväliset markkinat merkitsevät joko mahdollisuutta tai uhkaa, sillä kaupan vapautuminen lisää kilpailua ja vaatimuksia tuottajille. On tärkeää varmistaa, että kehitysmaiden köyhät tuottajat pystyvät valmistautumaan markkinatalouteen vastatakseen näihin vaatimuksiin ja varmistaakseen mahdollisuutensa hyötyä avautuvista markkinoista. Tämä vaatii toimia niin kehitysmaissa, kuin Suomen omassa kehitys-, maatalous- ja kauppapolitiikassa. Näiden tavoitteiden yhteensovittaminen tulee olemaan haasteemme.

Maaseudun kehittäminen on hidas prosessi ja vaatii pitkäaikaista sitoutumista tavoitteiden saavuttamiseksi. Se vaatii monimutkaisten vuorovaikutussuhteiden ymmärtämistä sekä vaikuttamista poliittiselta tasolta aina ruohonjuurelle asti. Mielestäni Suomen on otettava nämä haasteet vastaan ja kehitettävä niin poliittista koherenssia Suomessa kuin tukeaan kehitysmaille. Elävä ja aktiivinen maaseutu olkoon tavoitteenamme maailmanlaajuisesti.

Paula Lehtomäki

Ulkomaankauppa- ja kehitysministeri

| Johdanto

Suomen kehityspolitiikan keskeisin päämäärä on äärimmäisen köyhyyden poistaminen maailmasta. Koska kolme neljäsosaa maailman köyhistä asuu maaseudulla, on perusteltua, että maaseutukehityksen edistäminen on yksi keskeisiä tavoitteitamme. Samalla tämä tavoite edistää vuosituhatlajistuksen ensimmäinen päämäärän toteuttamista - **puolittaa köyhyydestä ja nälästä kärsivien ihmisten osuus vuoteen 2015 mennessä.** Maaseutukehitys on tärkeä tekijä nälän poistamisessa eli ruokaturvan saavuttamisessa, sillä myös nälkä on ongelma erityisesti maaseudulla. Köyhyys ja nälkä ovat molemmat moniulotteisia kysymyksiä, ja niitä voidaan pitää saman ongelman eri puolina. Tämä korostuu erityisesti Saharan eteläpuolisessa Afrikassa, missä akuuttien nälkäongelmien ratkaiseminen humanitaarisen avun keinoin ei riitä, vaan vaatii rinnalleen köyhyyden ja nälän poistamiseen kohdistuvaa pitkäjänteistä toimintaa.

Tässä asiakirjassa ulkoasiainministeriö esittää, miten Suomi huomioi maaseutukehityksen kehityspolitiikassaan ja kirjaa sen periaatteet, painopistealueet ja kanavat. Linjaus antaa keskeiset suuntaviivat, joita tulee maatason tai järjestötason yhteistyössä tarkentaa ja syventää.

Periaatteet maaseutukehityksen edistämiseksi

Linjaukseen kirjatulla periaatteilla varmistetaan, että maaseutukehitykseen ohjattavat kehitysyhteistyömäärärahat tukevat Suomen yleisiä kehitysyhteistyön periaatteita sekä edistävät mahdollisimman tehokkaasti köyhyyden ja nälän poistamista. Maaseudun kehittämisessä tarvitaan eri tasojen aktiivista panosta ja eri toimijoita valtiosta kansalaisjärjestöihin ja yksityissektoriin, olipa kysymyksessä kahdenvälinen tai monenvälinen yhteistyö. Periaatteiden tarkoituksena on vahvistaa koordinaatiota eri tasojen ja toimijoiden välillä Suomen kehityspolitiikan toimeenpanossa.

Kansallisen omistajuuden tukeminen ja toimintaympäristön ymmärtäminen

Suomi korostaa kehitysyhteistyössään kansallista omistajuutta. Tämän vuoksi kansalliset köyhyyden vähentämishjelmat tai niiden pohjalta valmistellut maaseutu- tai maataloussektoriohjelmat luovat yleiset kehykset toiminnalle maatasolla. Köyhyyden poistamiseen ja ruokaturvan saavuttamiseen tähtäävien toimenpiteiden sisällyttäminen näihin ohjelmiin on tärkeää.

Suomi edistää sellaista poliittista ja taloudellista toimintaympäristöä, joka tukee paikallisia toimeentulostrategioita ja kannustaa tuotannon lisäämiseen monipuolisen elinkeinoelämän ja yrittäjyyden edistämisen avulla. On ensiarvoisen tärkeää, että sosiaalinen tasa-arvo, ihmisoikeudet ja hyvä hallinto otetaan huomioon kansallisissa kehitysohjelmissa ja niiden toteuttamisessa.

Paikallisen äänen löytäminen

Köyhien, sekä miesten että naisten, on pystyttävä osallistumaan köyhyyttä koskevaan keskusteluun ja päätöksentekoon. Suomi tukee köyhien edustautumista eri tavoin. Kansallisen tason kehitysohjelmaa on tulkittava köyhien näkökulmasta. Ohjelmien on tuettava heidän toimeentulostrategioitaan ja vähennettävä heidän haavoittuvuuttaan. Maaseutukehityksessä Suomen toiminnan pohjana on köyhien mielipiteen tuominen mukaan hallinnon eri tasoilla. Köyhien edustautumisen tukemisessa on tärkeää tukea sekä paikallishallinnon kehittämistä että elinkeinotoimintaan liittyvää järjestäytymistä. Järjestäytyminen antaa köyhille paremmat mahdollisuudet puolustaa etujaan ja parantaa kilpailukykyään. Myös korruption poistamiseen pyrkivät toimet parantavat köyhien mahdollisuuksia vaikuttaa kehitykseen ja harjoittaa tuottavaa elinkeinotoimintaa. Osallistavien menetelmien käyttäminen maaseutukehityksessä vaikuttaa myönteisesti myös kansalaisyhteiskunnan kehittymiseen.

Maaseudun elinkeinojen tukeminen

Maaseudun elinkeinot ovat keskeinen pilari köyhyyden vähentämisessä ja ruokaturvan saavuttamisessa. Elinkeinoja tulee tarkastella osana toimeentulostrategioita, jolloin arvioidaan käytössä olevat eri resurssit ja niiden käyttöön vaikuttavat poliittiset ja institutionaaliset tekijät.

Maatalous on monessa kehitysmaassa keskeisin elinkeino, joka tukee ruokaturvaa sekä tarjoaa työllistämismahdollisuuksia ja perussuojan maaseudun köyhille. Maatalous tulee kuitenkin nähdä laajemmassa maaseutukehityksen kehikossa muiden elinkeinojen rinnalla. Elinkeinojen monipuolistamisen ja jalostustasteen nostamisen tarjoamia mahdollisuuksia on edistettävä erityisesti alueilla, jotka ovat lähellä kasvukeskuksia ja liikenneväyliä sekä omaavat ostovoimaa. Metsään liittyvien elinkeinojen mahdollisuuksia vähentää maaseudun köyhyyttä tulee käyttää tehokkaasti hyväksi. Hiv/aids -pandemian vaikutukset erityisesti maaseudun väestörakenteeseen ja työvoiman tarjontaan tulee ottaa huomioon suunniteltaessa tulevaisuuden toimintoja.

Kestävä luonnonvarojen käytön edistäminen

Suomi tukee myös maaseutukehityksen toimialalla Johannesburgin kestävän kehityksen huippukokouksen (2002) päämäärää luonnonvarojen (vesi, maaperä ja biologinen monimuotoisuus) kestävästä käytöstä, sillä ne muodostavat perustan niin maaseudun toimeentulomahdollisuuksille kuin ympäristönsuojelullekin. Maaseudun elinkeinojen, erityisesti maatalouden, tehostaminen on keino, jolla voidaan myös vähentää metsiin sekä luonnonsojeluun kannalta tärkeisiin alueisiin kohdistuvaa käyttöpainetta. Menetelmät tulee valita siten, että ne minimoivat ympäristölle aiheutuvia haittoja.

Luonnonvarojen kestävä käyttö on oleellinen osa globaalien ympäristöongelmien huomioimista ja köyhyyden vähentämistä. Siksi kestävän käytön periaate integroidaan kaikkiin Suomen hankkeisiin. Suomen tukemien maaseutuhankkeiden toteutuksessa on otettava huomioon kansainväliset ympäristösopimukset, YK:n ympäristöohjelman UNEPin suositukset sekä näihin pohjautuvat kehitysmaiden omat kansalliset toteutusohjelmat.

Suomi toimii muiden kehitysrahoittajien kanssa parantaakseen oikeudenmukaista ja tasapuolista maanomistusta ja -hallintaa, joka on keskeinen tekijä kestäväälle maaperän tuotantokyvyn ylläpitämiselle sekä muiden luonnonvarojen kestäväälle käytölle. Naisten mahdollisuuksia omistaa ja periä maata tuetaan aktiivisesti.

Naisten aseman vahvistaminen

Maaseudun kehittämisessä tarvitaan sekä miehiä että naisia. Naisten elinolojen, tarpeiden ja ongelmien ottaminen huomioon toiminnan suunnittelussa, toteuttamisessa ja arvioinnissa ei ainoastaan paranna sukupuolten tasa-arvoa, vaan edistää myös kehitysyhteistyön tehokkuutta ja vaikuttavuutta sekä

yhteisötasolla että kotitaloustasolla. Suomi tukee naisten oikeuksien edistämistä, päätöksentekoon ja koulutukseen osallistumista sekä omaehtoisen taloudellisen toimivallan lisäämistä. Tämä on ratkaisevaa kehitettäessä maaseutua ja edistettäessä sukupuolten tasa-arvoa maailmanlaajuisesti.

Tutkimuksen, neuvonnan, koulutuksen ja palvelujen tukeminen

Tutkimuksen, neuvonnan, koulutuksen ja palveluiden osuus on keskeinen maaseudun toimeentulostrategioiden tukemisessa ja elinkeinojen kehittämisessä. Kestävän maa- ja metsätalouden edistämisessä tarvitaan paikallisiin olosuhteisiin soveltuvaa tutkimusta ja tietotaitoa sekä näiden siirtämistä käytännön tasolle. Suomi edistää tutkimusta, neuvontaa, koulutusta sekä palveluita, jotka soveltuvat erityisesti vähävaraisten viljelijöiden ja tuottajien tarpeisiin. Samalla edistetään tiivistä ja osallistavaa yhteistyötä eri osapuolien kanssa, jotta kehitetyt ratkaisut ja palvelut saataisiin mahdollisimman tehokkaasti ja nopeasti käyttöön.

Tuki voi kohdistua sekä perinteisille tutkimusaloille, että sovellettuun tutkimukseen kuten modernin biotekniikkaan. Modernin biotekniikan sovelluksia voidaan tukea, kun ne tarjoavat turvallisen ja kestävä vaihtoehdon perinteisten sovellusten rinnalle, ja kun toimintaa koskeva kansallinen lainsäädäntö ja valvonta ovat kansainvälisten velvoitteiden mukaiset. Kestävyyden varmistamiseksi tarvitaan koordinaatiota alueellisella tasolla sekä yhteistyötä kansainvälisten toimijoiden kanssa.

Kansainvälisen toimintaympäristön ottaminen huomioon

Maailmankaupan säännöt ovat muuttumassa maatalouskaupan osalta. Kehitysmaat tarvitsevat tukea sekä valmistautuessaan WTO-neuvotteluihin että analysoidessaan ja suunnitellessaan maatalouttaan ja maaseudun kehittämistä. Maatalouskysymysten ja ruokaturvan parempi integrointi kansallisiin köyhyyden vähentämisstrategioihin (PRS) ja kokonaisvaltaisemman maatalouspolitiikan laatiminen vaativat analyttistä osaamista ja maan kehityspolitiikan syvällistä tuntemusta. Suomi pyrkii teknisen avun kautta vahvistamaan kehitysmaiden kykyä osallistua kauppaneuvotteluihin ja suunnitella maatalous-

politiikkaansa. Lisäksi Suomi pyrkii ottamaan kehitysmaiden tarpeet huomioon niin kehitys-, maatalous- kuin kauppapolitiikassa. Kehitysmaiden ruokaturvan parantaminen on erityistavoite. Suomi tunnustaa kaikista haavoittuvimpien maiden erityistarpeen suojella ja tukea tuottajiaan, jotta näillä olisi riittävästi aikaa sopeutua markkinavetoiseen tuotantojärjestelmään.

Kytkenät muihin sektoreihin

Kestävä maaseutukehitys vaatii tuekseen toimenpiteitä monella sektorilla, kuten terveyden ja koulutuksen, sekä vesi- ja energiatalouden aloilla. Huomiota vaativat myös infrastruktuuri ja rahoitusjärjestelmät, joita tarvitaan tukemaan maaseudun monipuolista elinkeinoelämää. Kullakin toimialalla varmistetaan, että toiminnassa otetaan huomioon maaseutu ja sen väestön tarpeet sekä toimitaan hyviksi todettujen periaatteiden mukaisesti.

Painopistealueet

Maaseutukehityksen tukemisen painopistealueet Suomen kehityspolitiikassa on valittu sen mukaan, miten ne tukevat Suomen yleisiä kehityspolitiikan periaatteita, miten niitä tulisi painottaa vuosituhatjulistuksen tavoitteiden toteuttamiseksi sekä millä aloilla Suomella on erityisosaamista. Kansallisten kehitysohjelmien ja prioriteettien tulee olla ensimmäisenä kriteerinä valittaessa maakohtaisia painopistealueita.

Suomen painopistealueita maaseutukehityksessä ovat:

- Kansallisten ohjelmien tukeminen sekä niiden kehittämisessä ja toimeenpanossa tarvittavien hallinnon ja instituutioiden tukeminen maaseutukehityksen alalla erityisesti Suomen pitkäaikaisissa yhteistyömaissa. Tämä edellyttää poliittisen ja taloudellisen analyysin lisäämistä ja tehostamista.
- Paikallisten köyhien, erityisesti maaseudun naisten, toimeentulostrategioiden tukeminen ja taloudellisesti kestävä elinkeinoelämän edistäminen. Kohteina ovat peruselintarvikehuollon ja ruokatuotannon tukeminen, tuottajien järjestäytyminen, jalostusasteen nostaminen ja elinkeinon monipuolistaminen.
- Köyhiä hyödyttävän tutkimuksen, neuvonnan, koulutuksen ja palvelujen tukeminen erityisesti ruoantuotannon ja toimeentulostrategioiden vahvistamiseksi.

Kanavat

Suomi toimii aktiivisesti linjauksen periaatteiden sisällyttämiseksi niin kahdenväliseen kuin monenväliseen yhteistyöhön kehityspolitiikan, maatalouspolitiikan ja talouspolitiikan alueilla pyrkien täydentävyyteen ja koherenssiin eri toimien välillä. Suomen toiminnan vaikuttavuutta pyritään parantamaan toimimalla yhteistyössä muiden kehystoimijoiden kanssa. Kahdenvälinen kehitysyhteistyö korostuu erityisesti pitkäaikaisissa yhteistyömaissa. Monenvälisen yhteistyön keinoja käytetään erityisesti kansainvälisiä poliittisia ratkaisuja vaativissa kysymyksissä. Kahdenvälisen ja monenvälisen yhteistyön täydentävyyttä parannetaan.

Kahdenvälinen kehitysyhteistyö:

Kahdenvälistä maaseutukehitykseen kohdistuvaa kehitysyhteistyötään Suomi voi ohjata mm. sektori-ohjelmien, alueellisesti rajattujen integroitujen hankkeiden, tai tietyille maaseudun elinkeinosektorille kohdistuneiden hankkeiden kautta. Suomi antaa budjettitukea tai osallistuu sektoriohjelmiin, kun se on mahdollista. Teknistä apua osana Suomen tukea tulee harkita yhteistyössä muiden rahoittajien ja yhteistyömaan hallituksen edustajien kanssa.

Jos Suomi ohjaa apunsa erillisten hankkeiden kautta, ne sidotaan kansallisiin kehitysohjelmiin ja varmistetaan, että ne edistävät osaltaan rahoittajien välistä koordinaatiota ja harmonisaatiota. Erillisten hankkeiden tulisi tukea ja tuoda lisäpanoksia kansallisiin köyhyyden vähentämisohjelmiin ja sektoriohjelmiin niiden kehittämisen ja toimeenpanon vahvistamiseksi. Hankkeista saatua kokemusta voidaan käyttää kansallisen tason suunnittelussa, kun tarkastellaan toimeenpanokeinojen tehokkuutta ja vaikuttavuutta.

Koska maaseutukehitykseen vaikuttavat monet niin julkiset kuin yksityisetkin toimijat, pelkkä julkisen hallinnon kautta toimiminen on usein liian kapea lähestymistapa. Kehitysmaiden keskus- ja paikallis-hallinnolla on usein rajalliset valmiudet ja kyky edistää maaseudun ihmisten toimeentuloa ja parantaa heidän elinolojaan. Tämän vuoksi on otettava huomioon myös yksityissektori ja kansalaisyhteiskunta julkisen sektorin valmiuksien edistämisen lisäksi.

Erilaisia kumppanuussuhteita niin yksityisten kuin julkisten toimijoiden kanssa edistetään maa- ja metsätalouden sekä elintarviketuotannon toimialoilla. Tässä työssä ovat mukana myös kansalaisjärjestöt, jotka saavuttavat hyvin ihmiset paikallistasolla. Paikallisen yhteistyön määräraha tarjoaa instrumentin kumppanuussuhteiden edistämiseen.

Kaupallis-taloudellisia instrumentteja, kuten korkotukiluottoja tai taloudellisen, teollisen ja teknologisen yhteistyön määrärahoja voidaan käyttää maaseudun elinkeinoelämän kehittämiseen.

Suma Koppo '07

Tuki tutkimukselle, neuvonnalle, koulutukselle ja palveluille voidaan ohjata joko kahdenväliseen yhteistyöhön tai kansainvälisten tutkimuslaitosten kautta. Mahdollisuudet kytkeä kahdenvälisestä yhteistyöstä monenvälisen yhteistyön kautta tuettavien järjestöjen toimintaan käytetään aktiivisesti hyväksi.

Monenvälinen yhteistyö:

Suomen tavoite monenvälisessä kehitysyhteistyössä on, että järjestöjen ja rahoituslaitosten toiminnassa otetaan huomioon linjauksen periaatteet. Eri järjestöjen välisessä yhteistyössä pyritään edellä mainittujen periaatteiden ja painopistealueiden tukemiseen. Suomi käyttää erityisesti kansainvälisiä organisaatioita vahvistamaan kehitysmaiden kykyä osallistua kauppaneuvotteluihin.

Suomi edistää maaseutukehityksen toimialalla toimivien järjestöjen ja rahoituslaitosten välistä koordinaatiota ja yhteistyötä. OECD:n aihetta käsitteleviä työryhmiä, EU:ta, Afrikan uutta kumppanuusohjelmaa NEPADia sekä muita rahoittajien ja kehitysmaiden välisiä ryhmiä voidaan käyttää kanavana yhteistyöhön ja vaikuttamiseen. Suomi vaikuttaa maaseutukehitystä koskevaan kansainväliseen kehityspolitiikkaan esimerkiksi tuomalla keskusteluun suomalaiset kokemukset, osaamisen ja tutkimukset sekä osallistumalla yhteisiin hankkeisiin.

YK-järjestöt:

YK:n elintarvike- ja maatalousjärjestö FAO on keskeisimpiä ruokaturvan saavuttamiseksi toimivia järjestöjä, vaikka myös monet muut YK-järjestöt ja -ohjelmat tukevat tätä päämäärää. Suomi tukee FAO:sa erityisesti kestäväää maa- ja metsätaloutta edistäviä ohjelmia mukaan lukien maatalouden biologista monimuotoisuutta tukevat ohjelmat. Huomiota kiinnitetään erityisesti läpileikkaavien teemojen edistämiseen sekä kokonaisvaltaisen lähestymistavan integroimiseksi järjestön toimintaan.

Maailman elintarvikeohjelma WFP käyttää elintarvikeapua taloudellisen ja sosiaalisen kehityksen tukemiseen ja kriisitilanteissa hätäapuna. Suomi tukee vuosittaisella yleisavustuksella WFP:n kehitysohjelmiä. Humanitaarisesta avusta kehitysyhteistyöhön siirtymistä tuetaan muun muassa vahvistamalla koordinaatiota WFP:n ja muiden järjestöjen välillä.

Kansainväliset rahoituslaitokset:

Monet rahoituslaitokset osoittavat osan rahoituksestaan maaseutukehityksen ja maatalouden tukemiseen. Suomi pyrkii varmistamaan, että kansainväliset rahoituslaitokset ottavat huomioon tavoitteet köyhyyden poistamiseksi ja ruokaturvan saavuttamiseksi osoittaessaan rahoitusta kehityshankkeisiin. Rahoituslaitosten rooli on tärkeä esimerkiksi markkinoihin ja infrastruktuuriin liittyvissä kysymyksissä, joita Suomi ei pysty samassa mittakaavassa ottamaan huomioon. Kansainvälinen maatalouden kehittämisrahasto IFAD on ainoa rahoituslaitos, jonka rahoitus menee kokonaisuudessaan maaseutukehityksen tukemiseen ja sen takia sen rooli maaseutukehityksen linjauksen toimeenpanossa on tärkeä.

Kansainväliset tutkimuslaitokset:

Suomi toimii aktiivisesti parantaakseen maataloustutkimuksen kohdistamista tulevaisuuden kannalta tärkeille sektoreille ottaen huomioon erityisesti köyhien pientuottajien tarpeet. Suomi tukee niitä erityisosaamisen aloja, joilla voimme tukea kehitysmaiden valmiuksien kasvattamista, yhteistyössä kansainvälisten tutkimuslaitosten tai kansallisten tutkimusjärjestelmien kautta.

Suomi tukee neljää Kansainvälisen maataloustutkimuksen konsultatiiviryhmän (CGIAR-järjestelmän) laitosta yleisavustuksen kautta. Mikäli monenkeskisen yhteistyön määrärahat kasvavat merkittävästi, on arvioitava, voidaanko tukea laajentaa kattamaan useampia laitoksia, jotta tuki vastaisi kehitysmaiden tarpeita laajemmin sekä sellaisia osaamisalueita, joilla Suomessa on asiantuntemusta. Suomi vahvistaa yhteistyötä suomalaisten tutkimuslaitosten, tutkijoiden ja hankkeiden sekä kansainvälisen tutkimuksen välillä nostaakseen kehitysyhteistyön laatua ja teknistä tasoa.

Seuranta

Kehitysyhteistyön sektoristrategioiden ja hankkeiden valmistelussa on selvitettävä myös, mitkä ovat suunniteltujen toimenpiteiden vaikutukset maaseudun kehitykseen ja kaupunkialueiden kehitykseen. Menetelmiä ja mittareita näiden vaikutuksien arvioimiseen kehitetään

Henkilöresurssit

Suomi vahvistaa suomalaisten kehityspolitiikan toteuttajien asiantuntemusta maaseutukehityksen toimialalla. Erityisesti vahvistetaan ymmärrystä, miten maaseutukehitystä tukemalla voidaan vähentää köyhyyttä ja parantaa ruokaturvaa. Asiantuntemusta kasvatetaan muun muassa järjestämällä tilaisuuksia, koulutusta ja vahvistamalla julkista keskustelua aiheesta. Suomi lisää maaseutukehityksen neuvonantajien määrää erityisesti niissä maissa, joissa se osallistuu aktiivisesti maaseutusektorin kehitysyhteistyöhön.

Kehitysyhteistyön määrärahat

Suomi lisää huomattavasti maaseutukehitykseen ja erityisesti maaseudun elinkeinojen kehittämiseen kohdistettavia määrärahoja tämän hallituskauden aikana. Lisäys ohjataan sekä monenvälisen että kahdenvälisen kehitysyhteistyön kautta ottaen huomioon toisaalta monenväliselle ja toisaalta kahdenväliselle yhteistyöllä kanavoitavien määrärahojen kokonaistason. Kahdenvälisessä yhteistyössä tarkastellaan tilannetta valittaessa uusia yhteistyösektoreita maiden välisissä yhteistyöneuvotteluissa. Monenvälisessä yhteistyössä arvioidaan maaseutukehityksen toimialan järjestöjen toiminta Suomen maaseutukehityksen periaatteiden ja painopistealueiden edistämisessä.

Taulukossa on nostettu esille asioita, jotka herättivät keskustelua linjauksen valmistelun aikana.

Asiakohta	Huomiot
Miten köyhyys ja ruokaturva otetaan huomioon?	Suomen kehitysyhteistyön keskeinen periaate on äärimmäisen köyhyyden poistaminen, kun ensimmäinen vuosituhajulistuksen tavoite huomioi sekä köyhyyden, että nälän poistamisen. Maaseudun toimeentulomahdollisuuksien tukeminen edistää näitä molempia tavoitteita. Nälkä ja köyhyys nähdään moniulotteisina ongelmina.
Toimeentulostrategioiden ymmärtäminen ja tukeminen	Toimeentulostrategioissa huomioidaan sekä käytössä olevat pääomat (henkilöresurssit, luonnonvarat, taloudelliset, fyysiset ja sosiaaliset), niiden käyttö ja siihen vaikuttavat poliittiset ja institutionaaliset tekijät.
Moderni biotekniikka/geenitekniikka	Modernin biotekniikan ja erityisesti geenitekniikan sovellusten mahdollisuudet maaseudun köyhien toimeentulon edistämiseksi tulee voida hyödyntää. Se ei kuitenkaan ratkaise moniulotteisia ongelmia eikä maailman nälkää, vaan on osa ongelman ratkaisussa käytettäviä tekniikoita. Modernin biotekniikan sovellusten ei tulisi syrjäyttää perinteisempiä tekniikoita, vaan täydentää näitä silloin, kun se tarjoaa selkeän lisäarvon. Sovellusten käytössä tulisi huomioida ympäristö- ja terveysriskien arviointi ja täyttää kansainvälisten sopimusten vaatimukset (esimerkiksi Cartagenan bioturvallisuuspöytäkirja, sopimus biologisesta monimuotoisuudesta ja TRIPS).

Asiakohta	Huomiot
Maanomistus ja -hallinta	Maanomistus ja -hallinta ovat keskeisiä kysymyksiä maaseutukehityksen edistämisessä, ja ne on huomioitava niin paikallis- kuin kansallisellakin tasolla. Maanomistukseen ja -hallintaan liittyy vaikeita poliittisia, taloudellisia ja sosiaalisia kysymyksiä. Oikeudenmukaisen maanomistuksen ja -hallinnan ongelmat vaativat yleensä maa- tai aluekohtaisia sekä tilannekohtaisia ratkaisuja, joissa eri väestöryhmien, kuten alkuperäisväestön, oikeudet määritellään. Suomi voi tukea tällä toimialalla toimivien organisaatioiden hankkeita ja pyrkiä nostamaan asiaa esille poliittisilla foorumeilla.
Perushyödykkeet	Perushyödykkeitä ei linjauksessa nosteta esille erikseen. Ne tulevat esille välillisesti toimeentulostrategioissa, tarkasteltaessa mikä osuus toimeentulosta ja ruokaturvasta perustuu omavaraistuotannolle ja mikä osuus rahakasveista ja muista myytävistä tuotteista ja palveluista saatavalle tulolle. Perushyödykkeillä, joista suuri osa on maatalouden tuottamia elintarvikkeita tai raaka-aineita, on tärkeä merkitys useiden köyhien maiden taloudelle ja viennille.
WTO ja kansainvälinen kauppa	Kansainvälisellä maatalouskaupalla ja WTO-neuvotteluilla on yhtymäkohtia linjaukseen, mutta ne ovat kysymyksenä laajempia kuin maaseutukehitys. Kv. kaupan kysymyksiä kuvataan lyhyesti, mutta Suomen linjaukset WTO-neuvotteluissa tehdään kauppapolitiikan puitteissa kehityspoliittiset näkökohdat huomioonottaen. Linjaus pyrkii nostamaan esille ennen kaikkea kehitysmaiden neuvottelukyvyn vahvistamisen sekä eri politiikan alueiden koherenssin.

Asiakohta	Huomiot
Hiv/aids	Hiv/aids -pandemia vaikuttaa myös toimeentulostrategioihin ja väestörakenteeseen sekä niiden kautta elinkeinoelämään, minkä vuoksi sitä ei voida pitää puhtaasti terveystieteidenä.
Kansainväliset ympäristösopimukset	Linjauksessa ei ole sopimuskohtaisia viittauksia, mutta niistä voidaan mainita erityisesti UNCCD, UNCDB, UNFCC ja RAMSAR, sekä UNFF foorumi.
Luonnonvarat	Maaseudun toimeentulostrategiat perustuvat luonnonvarojen kestäväan käyttöön. Näistä olennaisimmat ovat vesi, maaperä sekä biodiversiteetti. Luonnonvarat terminä on kuitenkin laajempi mukaan lukien esim. kivennäiset. Biodiversiteettiin kuuluvat luonnon flora ja fauna sekä maataloudessa ja metsätaloudessa käytettävät luonnonvarat mukaan lukien viljelykasvit ja kotieläimet.
Maatalouden tehostaminen	IFPRIn ja FAOn ennusteiden mukaan maailman ruoantuotantoa on lisättävä huomattavasti seuraavan 20 vuoden aikana. Helposti käyttöön otettavasta, hedelmällisestä viljelymaasta on suuri osa jo käytössä. Maapinta-alan lisääminen ruoantuotantoon kilpailee muiden maankäyttötapojen kanssa tai lisäpinta-ala on vaikeasti käyttöön otettavissa (vuorenrinteitä, kosteikkoja, ravinnetasapainoltaan köyhää jne). Tämän vuoksi maatalouden tehostaminen (parempi satoisuus/ha) nähdään tärkeänä osana pyrittäessä kohti ruokaturvaa.
Koulutus ja terveys, vesi, energia, infrastruktuuri	Näitä sektoreita ei nosteta esille linjauksessa, vaikka niiden rooli maaseudun kehittämisessä tunnustetaan.
Sektoriohjelmat ja erilliset hankkeet	Molemmat tavat toimia hyväksytään johtuen toimialan sektoriohjelmien kehittymättömyydestä sekä yksityissektorin tärkeydestä toimialalla. Erillisten hankkeiden kytkentöjä köyhyyden vähentämishankkeisiin ja sektoriohjelmiin korostetaan.

ULKOASIAINMINISTERIÖ

Kehityspoliittinen viestintä

Käyntiosoite: Kanavakatu 4 a, 00160 Helsinki

Postiosoite: PL 176, 00161 Helsinki

Puhelin: (09) 1605 6370

Telefax: (09) 1605 6375

Vaihde: (09) 16005

Sähköposti: keoinfo@formin.fi

Kotisivut: <http://global.finland.fi>